

Post 65 Erfgoedpeiling 2021

Rapportage online onderzoek

In opdracht van de
Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed

Bestelorder 6596-16018

Corien van der Linden
Wicher van Vreden
7 januari 2022

Inleiding en conclusies	3
Resultaten	8
Bijlagen	28

Inleiding en conclusies

Inleiding

De Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed houdt zich bezig met het Nederlands erfgoed, waaronder gebouwde monumenten, archeologie, landschap en roerend erfgoed. Binnen het erfgoeddiscours krijgt de burger - naast de deskundige - steeds meer inbreng en is er steeds meer ruimte en aandacht voor de inbreng van de burger. In het licht daarvan wenst de RCE zich te oriënteren op wat burgers het erfgoed van de periode 1965 - 1990 vinden en in hoeverre dit in lijn ligt met wat bijvoorbeeld historici en erfgoedzorgers van waarde vinden.

In 2019 heeft Terra Nova Partners in Onderzoek een eerste peiling uitgevoerd naar Post 65-erfgoed in de vorm van onder meer een kwantitatief online onderzoek onder representatieve steekproef van 50+'ers. De huidige meting is een vervolg op de eerste meting maar dan onder een bredere steekproef, namelijk 18 jaar en ouder. Net als in 2019 is gewerkt met verhaallijnen, thema's en gebeurtenissen kenmerkend voor de periode 1965-1990 die een directe invloed hebben gehad op (de verschijningsvorm van) architectuur en de inrichting van Nederland.

Doel van het onderzoek

Het doel van het onderzoek luidt, net als in 2019:

Inhoudelijk verkennen welke verhalen burgers van belang vinden en hoe vervolgens de belangrijkste verhaallijnen zich laten vertalen in onroerend erfgoed door verschillende onderzoeksgroepen. Welke verschillen en overeenkomsten in kennis en beleving zijn er tussen burgers enerzijds en erfgoedprofessionals en historici anderzijds?

Deze rapportage betreft de resultaten van de huidige erfgoedpeiling uitgevoerd in de vorm van een online kwantitatief onderzoek onder een representatieve steekproef van n=1.000 burgers van 18 jaar of ouder. Nagegaan is of er verschillen zijn tussen de leeftijdscategorieën jonger dan 50 jaar versus 50 jaar of ouder.

De uitkomsten zullen in een tweede onderzoeksfase worden voorgelegd aan erfgoedprofessionals en historici. De uiteindelijke bevindingen zullen worden gebruikt voor de verdere ontwikkeling van het programma Post 65.

Vergelijkingen met de uitkomsten van 2019 zijn niet het doel van dit onderzoek en worden om die reden niet gegeven. Zie de bijlage voor onderzoekstechnische informatie.

Meest kenmerkende ontwikkelingen

- De vijf *meest* kenmerkende verhaallijnen voor de Post 65-jaren (gekozen uit een lijst met 16 verhaallijnen - zie hiervoor de bijlage) zijn:
 - *de toename van de welvaart en technologische ontwikkelingen*
 - *de seksuele revolutie*
 - *de arbeidsmigratie*
 - *de oliecrisis en economische crisis*
 - *en de koude oorlog.*
- De overeenkomsten in gekozen verhaallijnen tussen de leeftijdscategorieën tot 50 jaar en 50 jaar en ouder zijn groot.
 - De drie overall meest kenmerkende verhaallijnen (*toename welvaart en technologische ontwikkelingen, seksuele revolutie en arbeidsmigratie*) staan in de top 5 van beide leeftijdscategorieën.
 - Als de top 5 van 50+'ers en 50-'ers wordt gecombineerd tot een gezamenlijke lijst van kenmerkende verhaallijnen dan ontstaat een lijst met *zes belangrijke ontwikkelingen*, namelijk *welvaart en technologie, seksuele revolutie, arbeidsmigratie, oliecrisis en economische crisis, de koude oorlog en jongeren- en popcultuur.*
 - Verschillen tussen 50+ en 50- zijn er op enkele van de 16 ontwikkelingen, namelijk bij *arbeidsmigratie* en *oliecrisis en economische crisis* (relatief iets belangrijker voor de oudere groep) en *koude oorlog, jongeren- en popcultuur* en *nasleep dekolonisatie* (relatief iets belangrijker voor de jongere groep).

Associaties gebouwen en plekken bij de meest kenmerkende verhaallijnen

- Meest genoemde associaties bij de ontwikkeling *toename welvaart en technologische ontwikkelingen* zijn het Evoluon, Hoog Catharijne, Schiphol, de haven van Rotterdam, de Euromast en winkelcentra.
- In relatie met de ontwikkeling *seksuele revolutie* zijn onder meer genoemd Amsterdam - de Dam en de Wallen -, COC, Rutgersstichting, de NVSH-gebouwen, het Homo-monument, Dolle Mina's en abortusklinieken.
- Bij de ontwikkeling *arbeidsmigratie* is er een sterke associatie met Rotterdam, maar ook immigrantenwijken in andere Nederlandse steden, zoals de Molukkenbuurt. Verder verder wordt onder meer ook de Bijlmer genoemd.
- Associaties bij de *oliecrisis en economische crisis* zijn de autoloze zondag met het fietsen of spelen op de autoweg, en - bij 50+'ers - Farce Majeur met het liedje 'Koeweit'. 50-'ers hebben geen verdere associaties dan de autoloze zondag.
- De *koude oorlog* wordt geassocieerd met bunkers, maar ook met de Berlijnse Muur en vliegbases zoals Soesterberg en Volkel.
- De ontwikkeling *jongeren- en popcultuur* doet vooral denken aan poppodium Paradiso te Amsterdam. 50+'ers noemen ook veel andere poppodia, zoals Vera, Doornroosje, het Paard en ook plekken zoals Pinkpop en de Kralingse Plas.

Wensen tot instandhouding van erfgoed

- Driekwart van de Nederlanders is van mening dat typische Post 65-architectuur te zien moet blijven voor volgende generaties.
 - Echter, een op de tien geeft aan dat Post 65-erfgoed niet te zien hoeft te zijn voor toekomstige generaties - oplopend tot bijna een kwart als het gaat om *religieuze gebouwen* en *kantoren*.
 - En voor circa 20% tot 35% maakt het niet uit of bepaalde Post 65 gebouwen en plekken in stand worden gehouden.
- Naar leeftijd is er geen verschil in de wens tot behoud. Wel is er een sterke samenhang tussen instandhoudingswens en interesse in historie en erfgoed.
- Net als in de eerdere meting van 2019 blijkt uit de resultaten dat hoger opgeleiden minder dan lager en middelbaar opgeleiden geneigd zijn tot het bewaren van Post 65-erfgoed, behalve als het gaat om *bijzondere architectuur* en om *religieuze gebouwen*.

Resultaten

online
erfgoed-
peiling

*Doel is het verkrijgen van inzicht in de **verhaallijnen** binnen de jaren zestig, zeventig en tachtig die Nederlanders van belang vinden om door te geven aan toekomstige generaties.*

Al eerste stap in dit kwantitatieve online onderzoek onder $n = 1.000$ Nederlanders zijn 16 maatschappelijke ontwikkelingen uit de jaren zestig, zeventig en tachtig voorgelegd aan de deelnemers. De vraag was daarbij hoe *kenmerkend* men deze ontwikkelingen vindt voor de genoemde periode.

De lijst met ontwikkelingen is bij de eerste meting in het kader van dit onderzoek (2019) samengesteld door RCE en Terra Nova op basis van deskresearch en een kwalitatief vooronderzoek onder personen uit de doelgroep van toen (50+'ers).

Voor elk van de 16 ontwikkelingen is gevraagd hoe kenmerkend men de ontwikkeling vindt voor de jaren zestig, zeventig of tachtig. Gebruikt hiervoor is een 4-puntsschaal (helemaal niet, niet zo, enigszins en zeer kenmerkend). De lijst met ontwikkelingen is opgenomen in de bijlage, inclusief de toelichting die gegeven is aan de respondent.

Vraag 1: *“Wij leggen je enkele ontwikkelingen voor die in Nederland plaatsvonden in de jaren zestig, zeventig en tachtig van de vorige eeuw. In hoeverre vind je deze ontwikkelingen kenmerkend of typerend voor die periode?”*

Vervolgens is gevraagd om uit ontwikkelingen die men (enigszins of zeer) kenmerkend een top 3 samen te stellen:

Vraag 2: *“Hieronder zie je de ontwikkelingen die je kenmerkend vindt. Kun je een top 3 maken van de volgens jou belangrijkste ontwikkelingen?”*

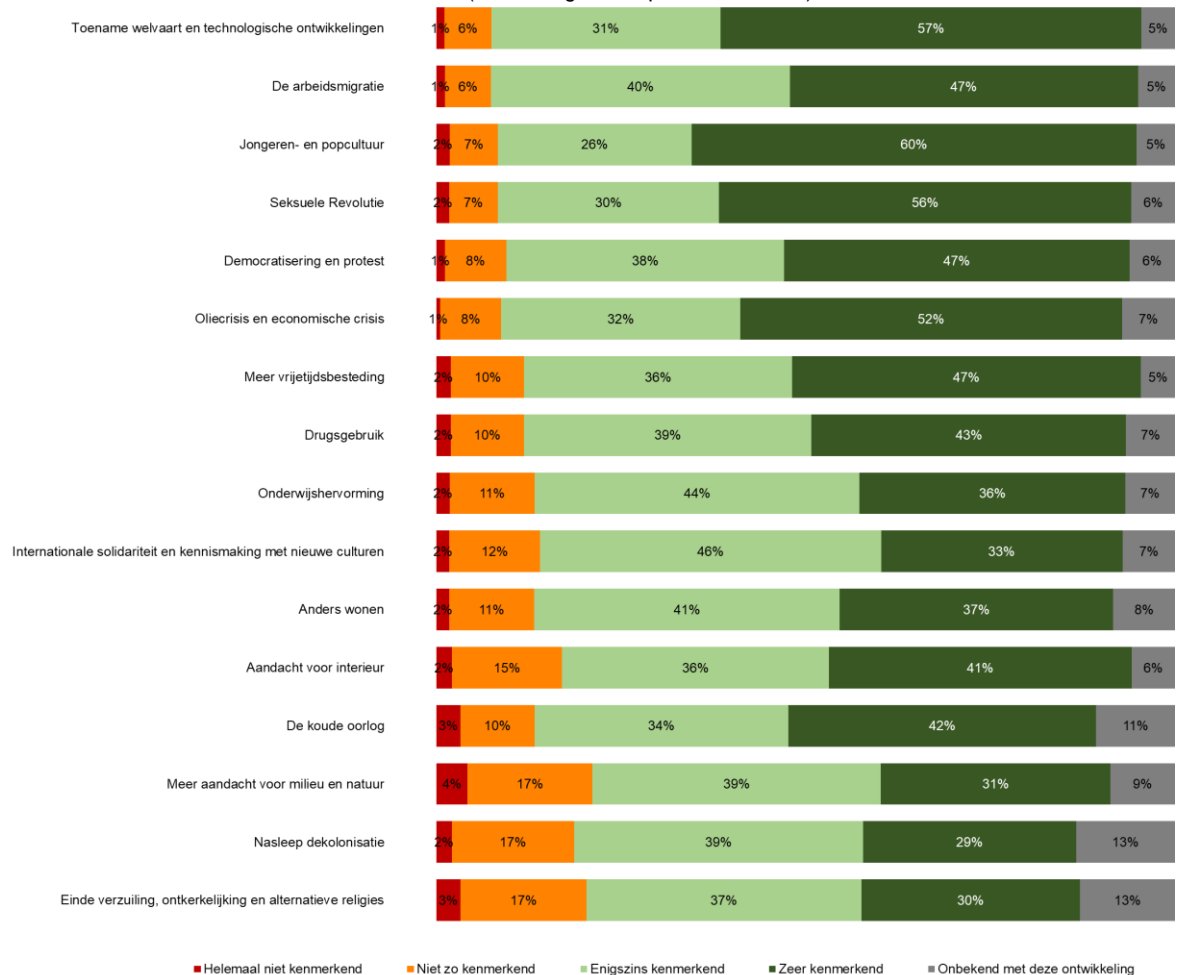
Bij vraag 1 is dus een shortlist gemaakt van kenmerkende ontwikkelingen en bij vraag 2 gevraagd om een rangorde van het subjectieve belang van de ontwikkelingen.

- De volgende pagina geeft de resultaten op vraag 1: kenmerkend ja of nee
- Daarna volgt de rangorde van de ontwikkelingen op het subjectief belang (vraag 2).

Alle ontwikkelingen zijn kenmerkend - toename welvaart en technologie bovenaan

De in de eerste vraag voorgelegde ontwikkelingen zijn allemaal op zijn minst *enigszins kenmerkend* voor de periode Post 65, dat wil zeggen: voor minstens twee derde van de respondenten. Bovenaan staan: *welvaart en technologie, arbeidsmigratie, jongeren- en popcultuur en seksuele revolutie*. Onderaan staan: *einde verzuiling, nasleep dekolonisatie en milieu en natuur*. 50+'ers zijn vaak wat stelliger dan de personen jonger dan 50 (ze vinden ontwikkelingen vaker 'zeer kenmerkend' - met name: *toename welvaart, vrijetijd, democratisering, jongerencultuur, oliecrisis, migratie, drugs en onderwijshervorming*).

In hoeverre vind je deze ontwikkelingen kenmerkend of typerend voor Nederland in de jaren zestig, zeventig en tachtig van de vorige eeuw?
(basis – algemeen publiek; n=1.000)

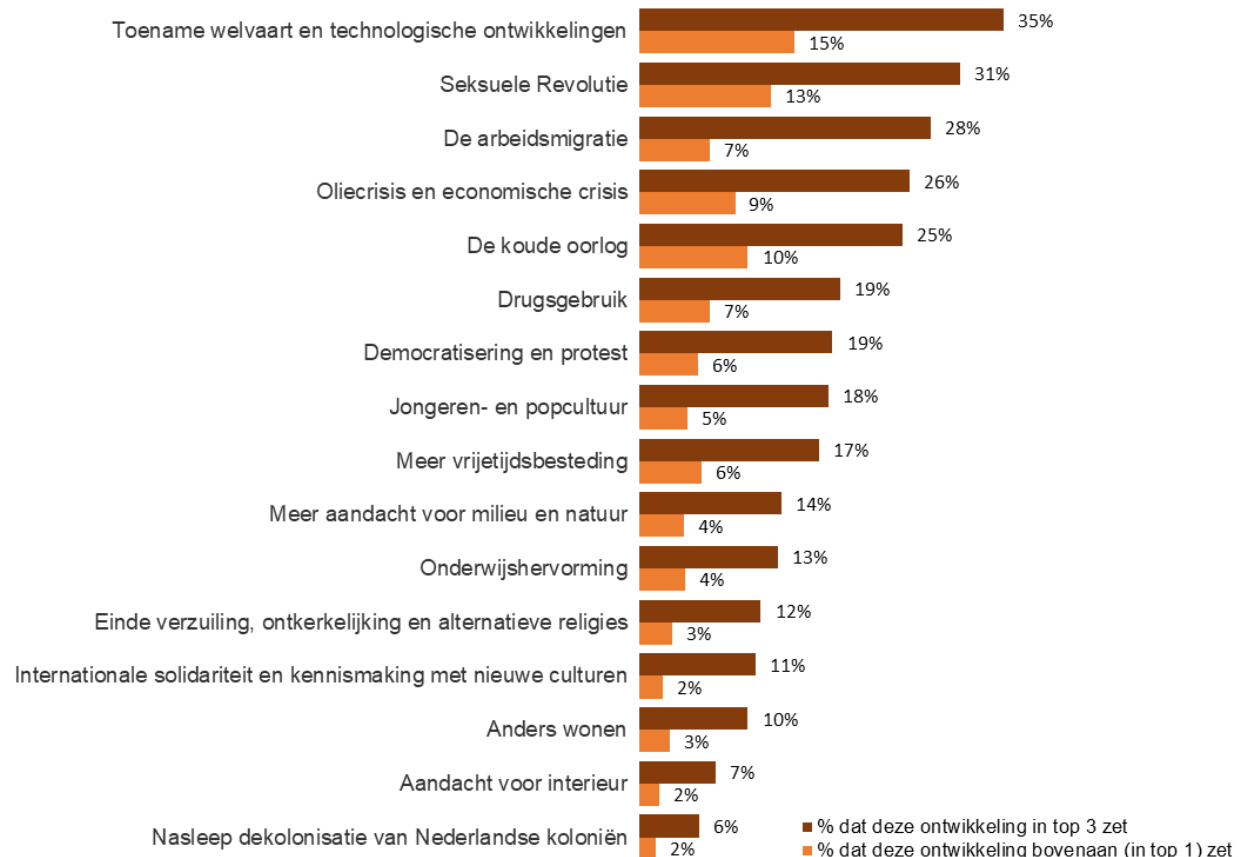
Toename welvaart en technologie belangrijkste ontwikkeling Post 65

De vijf meest typerende verhalen uit de Post 65-jaren zijn:

- de toename van de *welvaart en technologische ontwikkelingen*
- de *seksuele revolutie*
- de *arbeidsmigratie*
- de *oliecrisis en economische crisis*
- en *de koude oorlog*.

Voor deze ontwikkelingen geldt dat ze door minimaal een kwart (25%) van de Nederlanders in de top 3 zijn gezet - en dat ze door een groep van tussen de 7% en 15% helemaal bovenaan de lijst (top 1) zijn gezet.

Welke kenmerkende ontwikkelingen uit de jaren zestig-tachtig zijn het meest belangrijk?
(Basis - algemeen publiek, n=1.000)

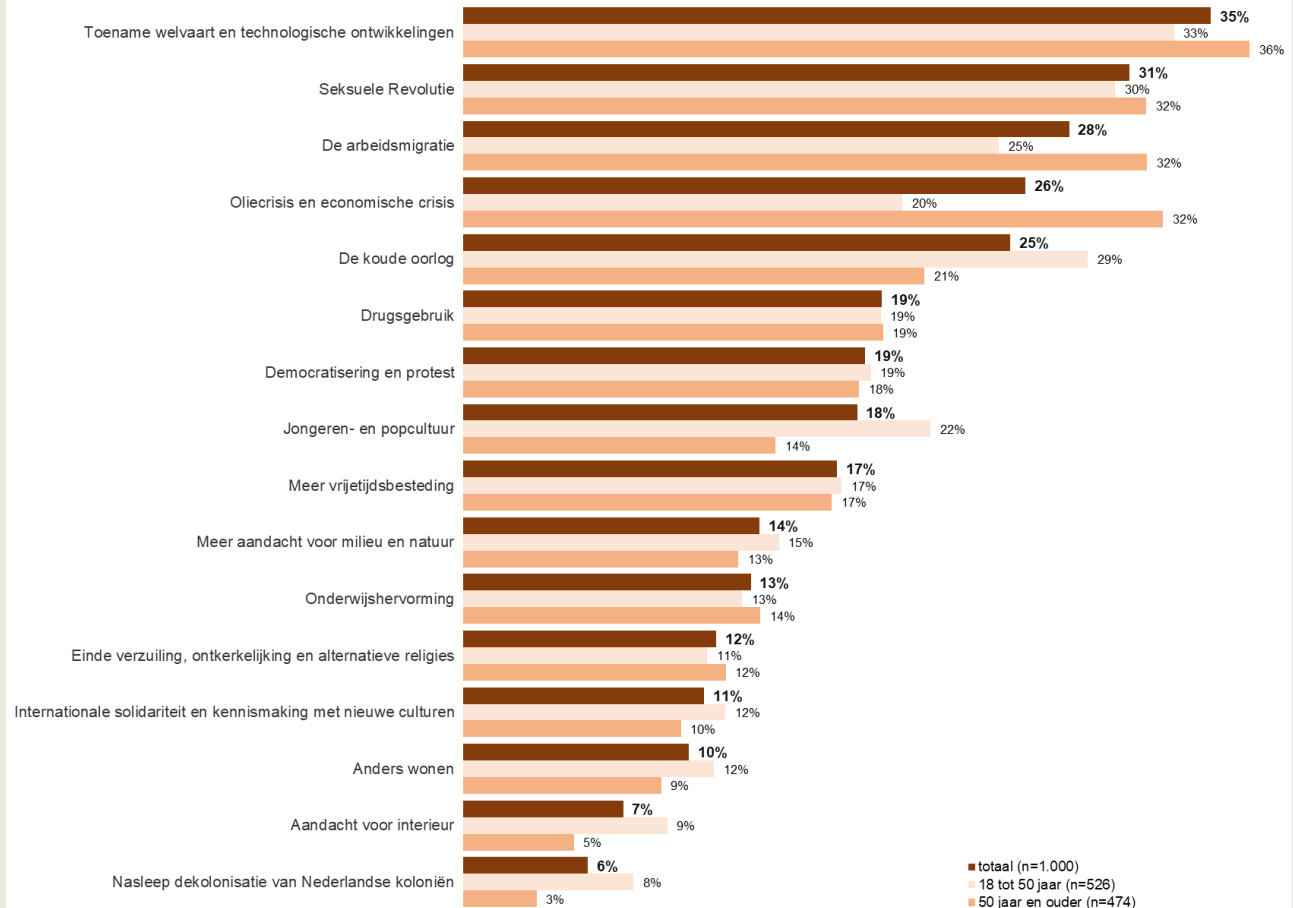

Belang ontwikkelingen komt sterk overeen bij verschillende leeftijden

Weergegeven hiernaast zijn de verschillen naar leeftijd (tot 50 jaar versus 50 jaar en ouder). De overeenkomsten zijn groot - de bovenste drie (*welvaart en technologie, seksuele revolutie en arbeidsmigratie*) staan in de top 5 van beide leeftijdsgroepen. Verschillen tussen de groepen is er bij *arbeidsmigratie* en *oliecrisis* (wat belangrijker voor de oudere groep) en *koude oorlog, jongeren- en popcultuur* en *nasleep dekolonisatie* (wat belangrijker voor de jongere groep).

Als de top 5 van 50+ en 50- wordt gecombineerd dan kan worden volstaan met zes belangrijke ontwikkelingen (*welvaart en technologie, seksuele revolutie, arbeidsmigratie, oliecrisis en economische crisis, de koude oorlog* en *jongeren- en popcultuur*).

Welke kenmerkende ontwikkelingen uit de jaren zestig-tachtig zijn het meest belangrijk?
(Basis - algemeen publiek, n=1.000)

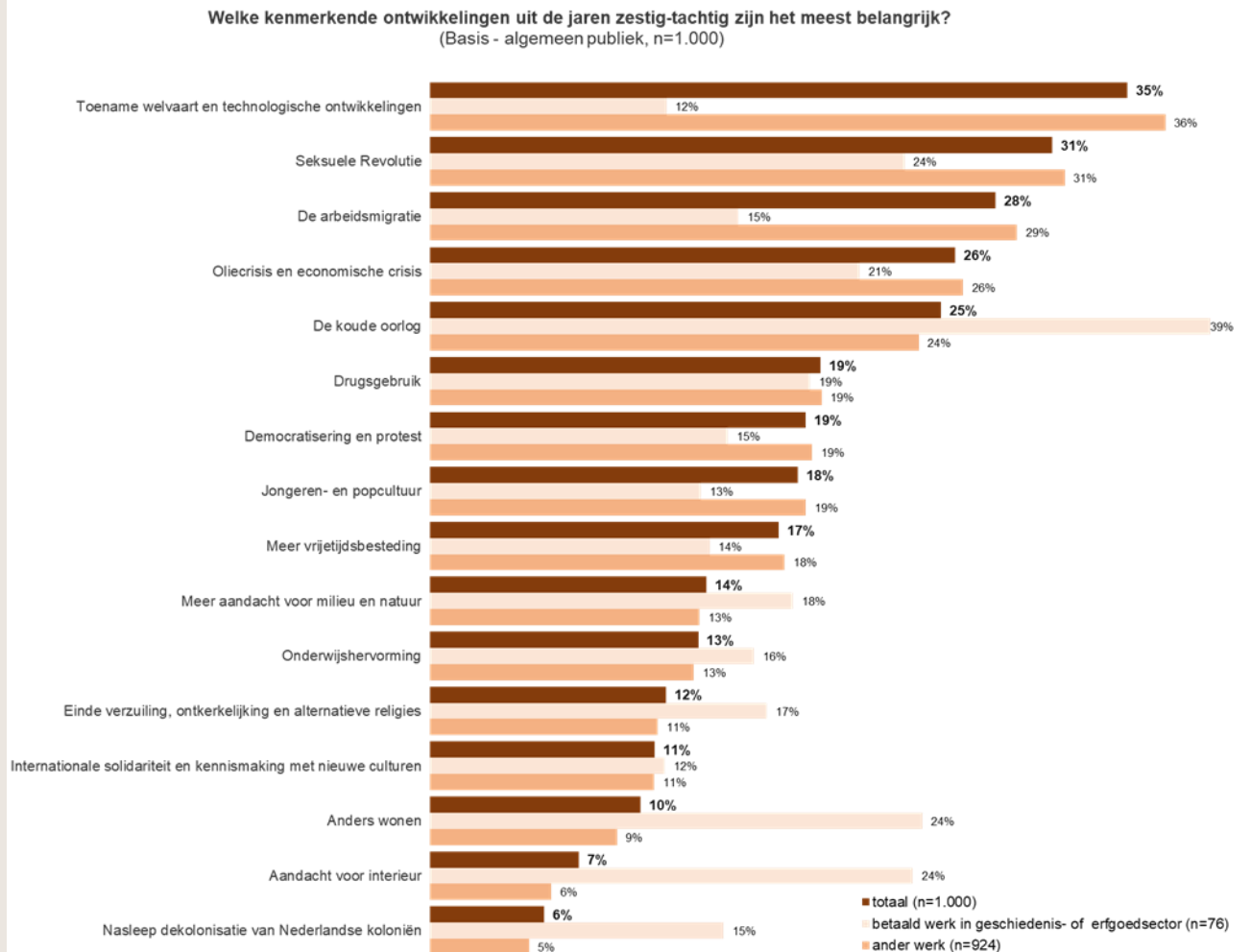
Erfgoedprofessionals leggen soms heel andere accenten

Hiernaast zijn de verschillen naar (betaalde) werkzaamheid binnen versus buiten de geschiedenis- en erfgoedsector aangegeven.

Bij professionals is het accent op *welvaart en technologie* en ook op *arbeidsmigratie* minder groot. Een zwaarder accent leggen de professionals op *koude oorlog, anders wonen, aandacht voor interieur en nasleep dekolonisatie* - en in mindere mate op *milieu en natuur* en *einde verzuiling*.

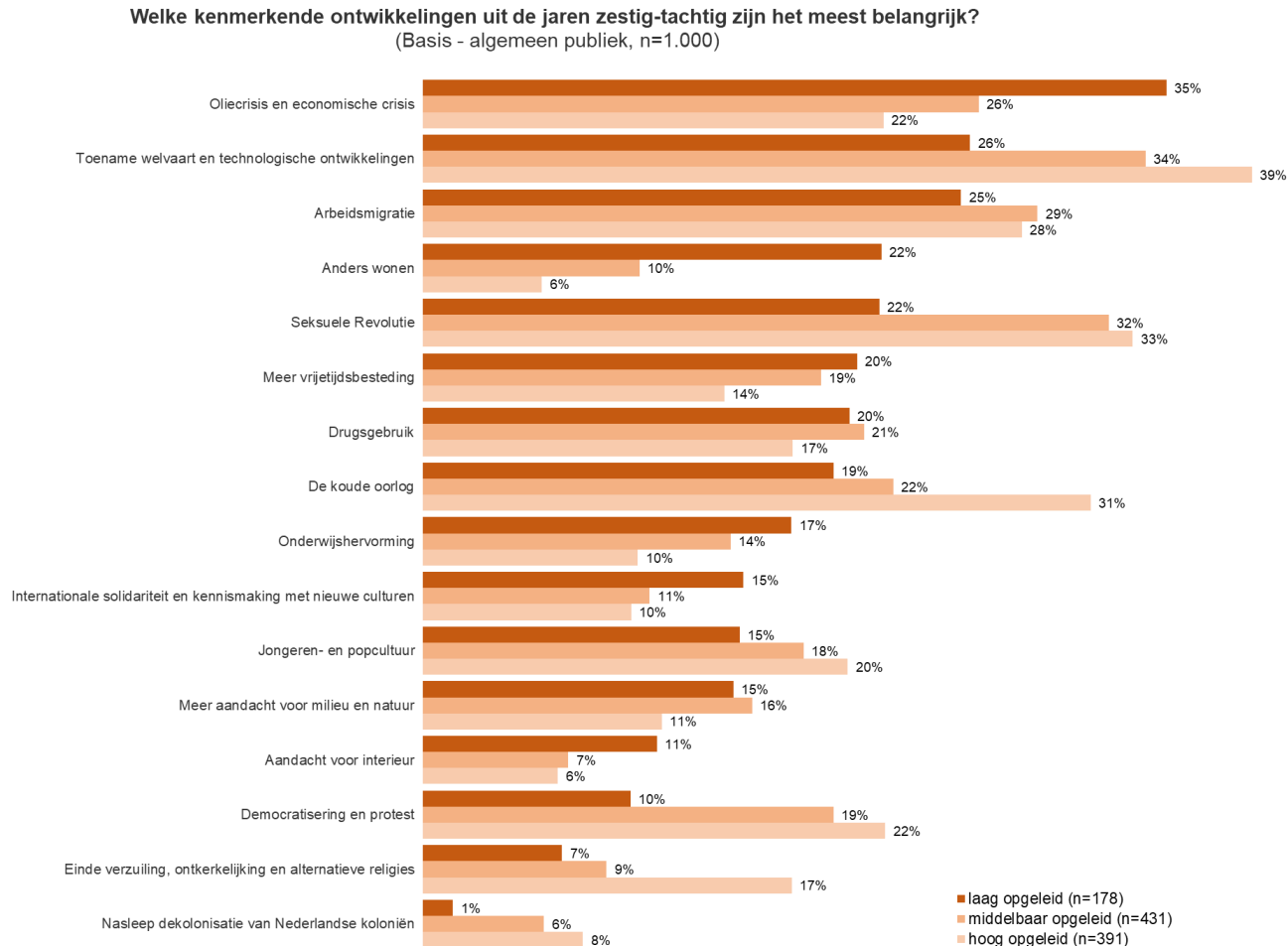
De verschillen zijn het meest prominent bij onderscheid naar *betaald werk*, maar ze zijn er ook bij onderscheid naar *vrijwilligerswerk* en naar *opleiding* in de geschiedenis- of erfgoedsector.

Maar *niet* wanneer alleen onderscheid gemaakt wordt naar interesse in geschiedenis.

Lager opgeleiden leggen andere accenten in wat ze belangrijk vinden

De grafiek hiernaast geeft verschillen naar opleiding weer. Voor de overzichtelijkheid is de totaalbalk hier weggelaten. Lager opgeleiden verschillen aanzienlijk van middelbaar en hoger opgeleiden in wat zij belangrijk vinden. Bij lager opgeleiden staat *oliecrisis en economische crisis* bovenaan en ook *anders wonen* vinden zij opmerkelijk belangrijk. *Seksuele revolutie, koude oorlog, democratisering en protest, einde verzuiling en nasleep dekolonisatie* staan bij lager opgeleiden relatief minder hoog genoteerd.

Associaties met objecten en plekken

Seksuele revolutie

Deze woordenwol is gebaseerd op de vraag naar gebouwen, objecten en plekken gekoppeld aan de seksuele revolutie.

Amsterdam en specifiek de Dam en de Wallen worden als plek het meest genoemd.

50+'ers noemen verder het Maagdenhuis, de COC, de Rutgersstichting, de NVSH-gebouwen, Baas in eigen Buik, de pil, sexshops en parenclubs.

De groep jonger dan 50 noemt het Homo-monument, de Dolle Mina's en abortusklinieken.

Associaties met objecten en plekken

Jongeren- en popcultuur

Deze laatste woordenwolk laat zien dat de ontwikkeling *jongeren- en popcultuur* doet denken aan poppodium Paradiso te Amsterdam.

Vooraf de groep jonger dan 50 noemt nog allerlei andere poppodia, zoals Vera, Doornroosje, het Paard en ook plekken zoals de Pinkpop en de Kralingse Plas.

Veel mensen gehecht aan Post 65-erfgoed

Respondenten vinden in meerderheid dat typische Post 65-architectuur te zien moet blijven voor volgende generaties.

Vooral *bijzondere architectuur* scoort hoog.

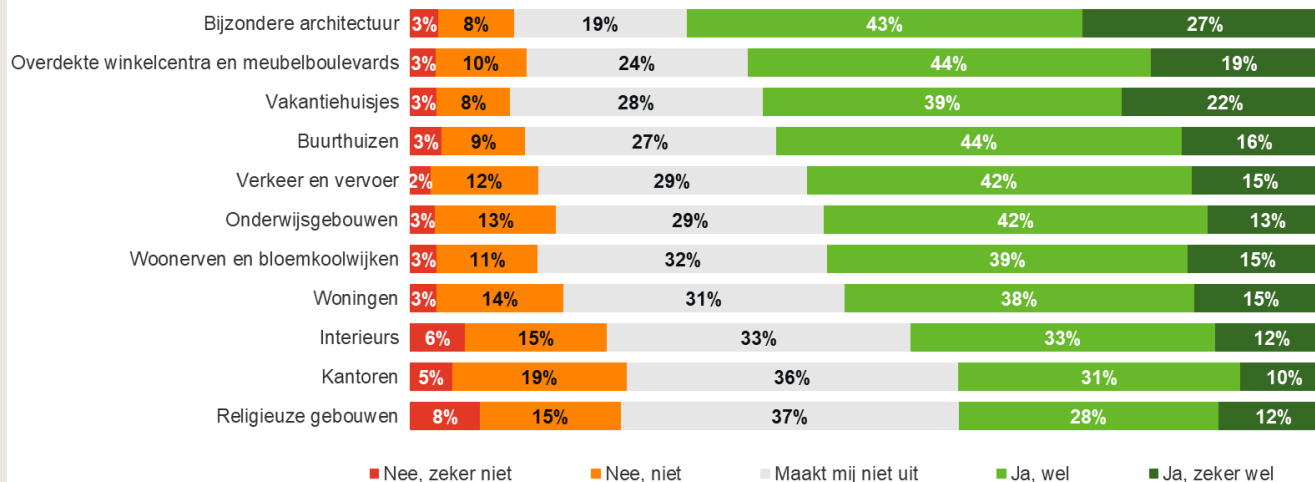
Niettemin is er ook een groep van 10% die vindt dat Post 65-erfgoed niet te zien hoeft te zijn voor toekomstige generaties - oplopend tot bijna 25% als het gaat om *religieuze gebouwen* en *kantoren*.

Ook is er een groep van circa 20% tot 35% die het niet uitmaakt.

Er is een sterke samenhang van de *wens tot behoud* met *interesse in historie en erfgoed*. En ook met *opleiding* (zie volgende pagina). Naar *leeftijd* is er geen verschil in de wens tot behoud.

Zouden dit soort gebouwen volgens jou nog wel, of juist niet te zien moeten zijn voor de volgende generaties?
(basis - allen, n=1.000)

Hoger opgeleiden minder geneigd tot behoud van niet-bijzonder erfgoed

Net als in de eerdere meting in 2019 zien we dat hoger opgeleiden *minder* dan lager en middelbaar opgeleiden geneigd zijn tot het bewaren van Post 65-erfgoed, *behalve* als het gaat om *bijzondere architectuur* en om *religieuze gebouwen*.

Hieronder is telkens het verschil aangegeven tussen het percentage 'behouden' bij enerzijds hoger opgeleiden en anderzijds middelbaar en lager opgeleiden. Een cijfer in groen betekent een positief verschil en een cijfer in rood een negatief verschil.

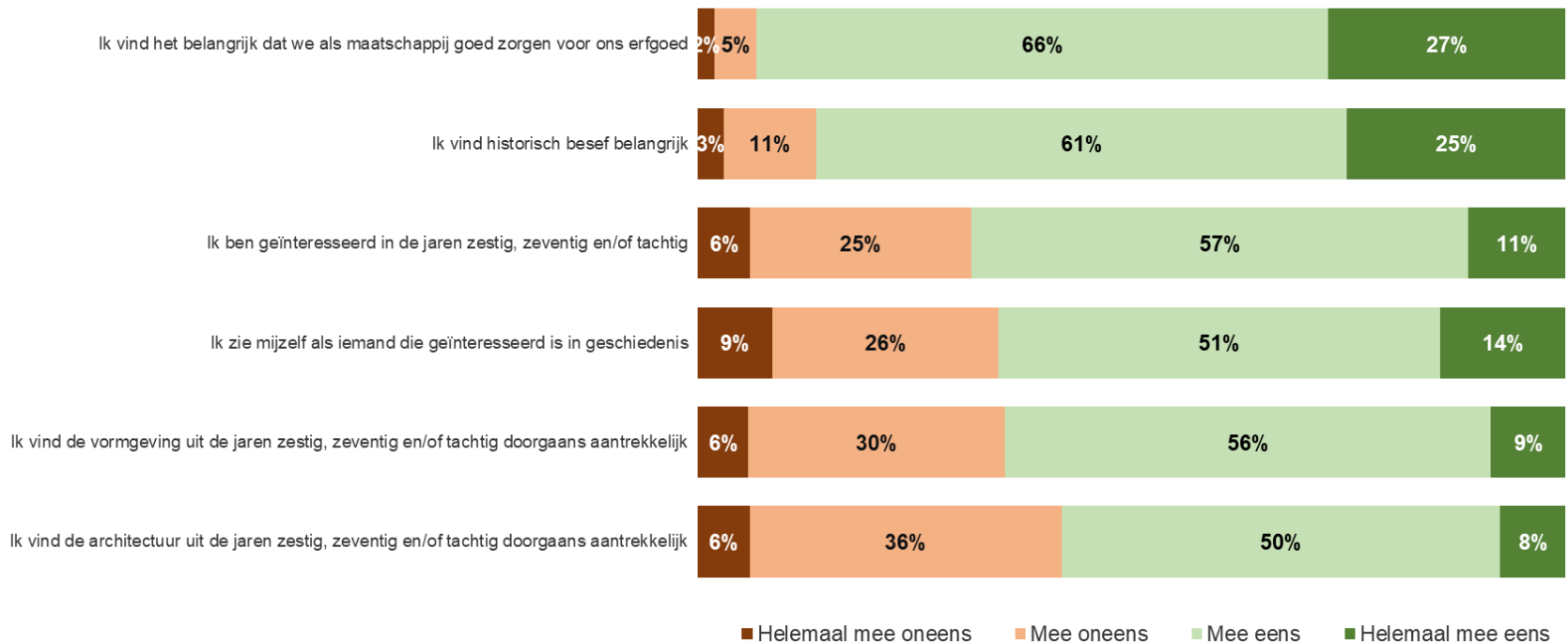
Zouden dit soort gebouwen volgens jou nog wel,
of juist niet te zien moeten zijn voor de volgende generaties?
(basis - allen, n=1.000)

Betrokkenheid bij Post 65 extra hoog bij vijftigplussers en lager opgeleiden

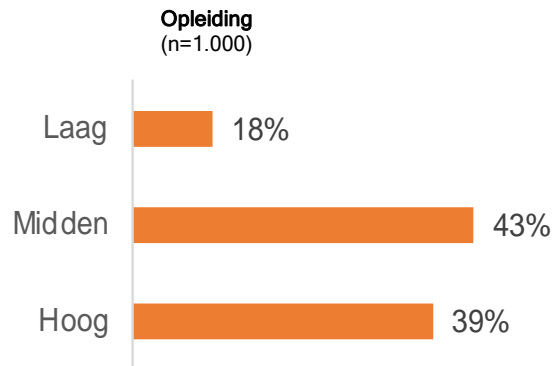
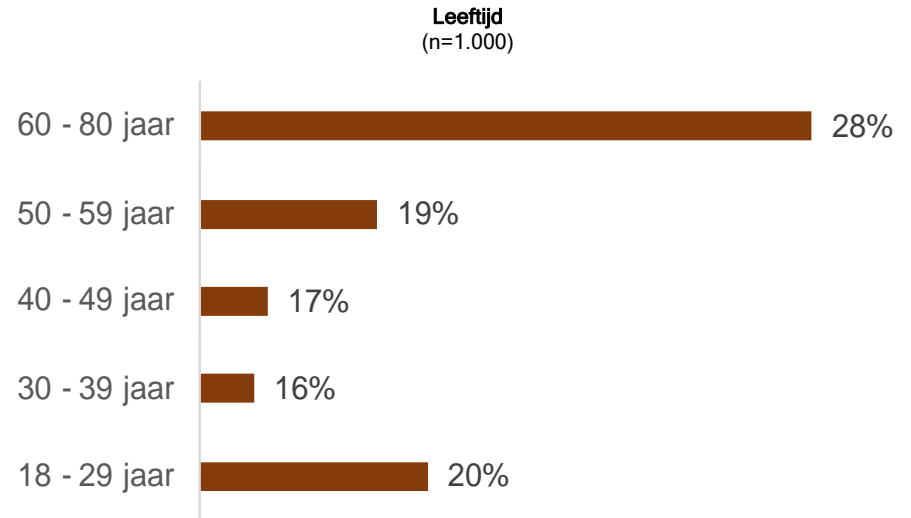
Zorg voor het erfgoed is grotendeels onomstreden. Historisch besef vinden de meeste respondenten ook belangrijk. Bijna twee derde (65%) is geïnteresseerd in geschiedenis, en ook specifiek in de jaren zestig tot tachtig (68%). Een bijna even grote groep is geïnteresseerd in de vormgeving en architectuur van de jaren zestig tot en met tachtig.

Hoe hoger de opleiding hoe meer historisch besef en hoe meer interesse voor erfgoed. Lager opgeleiden blijken echter juist *meer* geïnteresseerd *specifiek* in de jaren zestig tot met tachtig en ook in vormgeving en architectuur van de jaren zestig tot en met tachtig. Dat laatste geldt ook voor de 50+'ers in vergelijking met degenen jonger dan 50 jaar.

Resultaten - kenmerken respondenten

Geslacht, leeftijd en opleiding

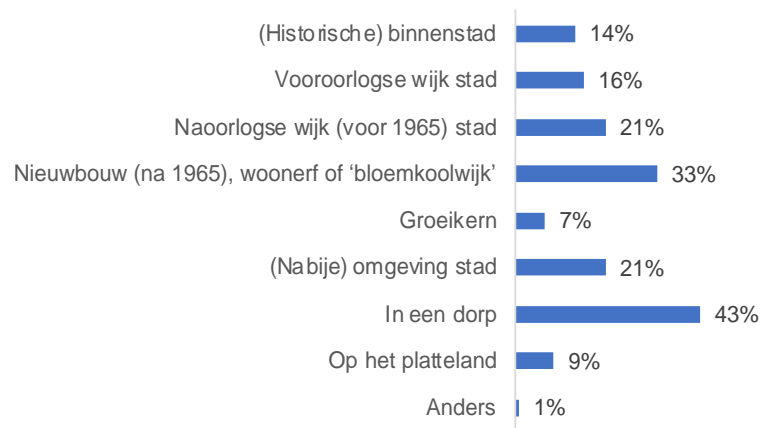

De grootste groep respondenten (43%) heeft wel eens in een dorp gewoond of woont momenteel in een dorp.

Respondenten jonger dan 50 jaar wonen momenteel (of hebben gewoond) vaker dan oudere respondenten in de (historische) binnenstad (resp. 19% en 9%).

50+'ers wonen (of woonden) daarentegen juist vaker dan respondenten jonger dan 50 jaar, in een nieuwbouwwijk, woonerf of 'bloemkoolwijk' (resp. 40% en 28%).

Type wijk/woonomgeving ooit gewoond of woont momenteel.
(n=1.000); meer antwoorden mogelijk

Urbanisatiegraad
(n=1.000)

Studie, betaald en/of vrijwilligerswerk

5% van de respondenten jonger dan 50 volgt momenteel **een studie** op het gebied van geschiedenis en/of erfgoed (50+: 0%).

Van de respondenten jonger dan 50 is 4% **betaald werkzaam** in de geschiedenis- en/of erfgoedsector (50+: 0%).

6% van de respondenten jonger dan 50 doet **vrijwilligerswerk** in de geschiedenis- en/of erfgoedsector (50+: 3%).

Doe je nu een studie op het gebied van geschiedenis en/of erfgoed of heb je wel eens een deraelike studie aedaan? (n=1.000)

Doe je nu betaald werk in de geschiedenis-sector en/of erfgoed-sector of heb je wel eens een dergelijk werk (bijvoorbeeld als historicus of docent) gedaan? (n=1.000)

Doe je nu vrijwilligerswerk in de geschiedenis-sector en/of erfgoed-sector voor bijvoorbeeld een museum, een historische vereniging, een gilde of een andere erfgoedinstelling of heb je wel eens een dergelijk vrijwilligerswerk gedaan? (n=1.000)

Bijlage

Aanleiding

In 2019 heeft Terra Nova Partners in Onderzoek een eerste erfgoedpeiling uitgevoerd naar Post 65-erfgoed in de vorm van onder meer een kwantitatief online onderzoek onder n=1.011 50+'ers. De huidige meting is een vervolg op de eerste meting maar dan onder een voor Nederland representatieve steekproef (n=1.000) van 18 jaar en ouder.

Net als in 2019 is gewerkt met verhaallijnen. Verhaallijnen zijn een selectie van thema's en gebeurtenissen/ontwikkelingen kenmerkend voor de periode 1965-1990 die een directe invloed hebben gehad op (de verschijningsvorm van) architectuur en de inrichting van Nederland.

Doel van het onderzoek

Het doel van het onderzoek luidt:

Inhoudelijk verkennen welke verhalen burgers van belang vinden en hoe vervolgens de belangrijkste verhaallijnen zich laten vertalen in onroerend erfgoed door verschillende onderzoeksgroepen. Welke verschillen en overeenkomsten in kennis en beleving zijn er tussen burgers enerzijds en erfgoedprofessionals en historici anderzijds?

De bevindingen zullen leiden tot aanbevelingen voor de beleidsdirectie met betrekking tot een vervolgprogramma over de omgang met dit erfgoed.

Doel van het onderzoek is het actualiseren van de gegevens onder een bredere doelgroep en niet om vergelijkingen met de uitkomsten van 2019 te maken.

Opzet van het onderzoek

Om de onderzoekdoelstelling te realiseren is - conform de vorige meting - een kwantitatief onderzoek uitgevoerd met de volgende opzet:

- een online kwantitatief onderzoek (online erfgoedpeiling) onder een representatieve steekproef van duizend respondenten 18 jaar of ouder waarin gevraagd is naar het belang dat de burger hecht aan voor de periode Post 65 kenmerkende ontwikkelingen. Deze onderzoeksdoelgroep is vanuit twee invalshoeken bevraagd:
 - aan de hand van tijdsbeelden in de vorm van verhaallijnen (korte schets van de voor die periode relevante ontwikkelingen)
 - aan de hand van een aantal gebouwcategorieën.

Het vervolg

- De resultaten zullen in een vervolgfase (in de vorm van online-sessies) worden voorgelegd aan een groep van deskundigen zoals contemporaine historici, ontwerpers van toen (bv. architecten en stedenbouwkundigen van die tijd) en erfgoedzorgers en andere belangstellenden.
- De aanwezigen bij de eerste sessie zal worden verzocht om in de week *na* deze sessie kenmerkende gebouwen, plekken of objecten voor te dragen voor opname in de top van meest kenmerkende plekken en objecten (in te dienen binnen een hiervoor ingerichte Padlet-omgeving).
- Een week na de eerste online sessie vindt een terugkoppeling plaats van de ingediende gebouwen, plekken of objecten aan de specifiek uitgenodigde deskundigen binnen de eerste sessie waarna er plaats is voor discussie.

Online erfgoedpeiling

De onderzoeksdoelstelling van de online kwantitatieve onderzoeksfase is vertaald in de volgende vragen:

- Welke rangordening van de verhaallijnen (ontwikkelingen) maken burgers als het gaat om het belang voor overdracht aan toekomstige generaties (top 3)?
- Voor de top 3 verhaallijnen: welke gebouwen of plekken worden gekoppeld aan de betreffende verhaallijn?

Veldwerk

- Doelgroep: 18 jaar en ouder
- De vragenlijst is zo veel als mogelijk hetzelfde als in 2019 gehanteerd.
- Een exemplaar van de gehanteerde vragenlijst is op aanvraag beschikbaar.
- Het online veldwerk uitgevoerd door MSI - ACI Amsterdam.
- De vragenlijst is voorgelegd in het panel van MSI - ACI onder deelnemers 18 jaar en ouder (n=1.000).
- Er is Nederland representatief, gestratificeerd uitgestuurd.
- Veldwerkperiode: 30 november tot en met dinsdag 7 december 2021.
- De data zijn gewogen naar Nederland representatief 18 jaar en ouder.
- De hoogst gebruikte weegfactor is 2.5.
- Digitaal beschikbare primaire databestanden blijven minimaal 12 maanden bewaard.

- **Toename welvaart en technologische ontwikkelingen**, bv overdekte winkelcentra, nieuwe bouwtechnieken, toename autobezit, (kleuren) televisie, eerste personal computers (bv Commodore 64)
- **Seksuele Revolutie**, bv invoering van de pil (anticonceptiepil), Dolle Mina, NVSH, Baas in eigen Buik, Tweede Feministische Golf
- **Oliecrisis en economische crisis**, bv werkeloosheid, stakingen, mijnsluiting, autoloze zondag
- **Drugsgebruik**, bv Opiumwet, hasj-coffeeshops
- **De arbeidsmigratie**, de komst van gastarbeiders, maatschappelijke integratie (taalonderwijs aan buitenlanders)
- **De koude oorlog**, bv militaire linies en gebouwen zoals ondergrondse bunkers van de Bescherming Bevolking (BB), vredesbeweging
- **Jongeren- en popcultuur**, bv Provo, Flower Power, Pinkpop, Radio Noordzee en Radio Veronica, The Beatles, Rolling Stones, punk en disco
- **Meer vrijetijdsbesteding**, bv de vrije zaterdag, recreatiegebieden, pretparken, vakantiebungalows, uit eten gaan
- **Democratisering en protest**, bv nieuwe politieke partijen, bezetting universiteiten, kraakpanden, demonstraties
- **Meer aandacht voor milieu en natuur**, bv Club van Rome, gifschandalen, Lekkerkerk, Ooipolder, Amelisweerd, zure regen, de Ecologische Hoofdstructuur
- **Einde verzuiling, ontkerkelijking en alternatieve religies** bv. Samen op Weg-gemeenten, Oecumenische beweging, Bhagwan
- **Onderwijshervorming**, bv toegankelijkheid universiteiten, onderwijskansen voor iedereen, studiefinanciering, invoering basisbeurs
- **Internationale solidariteit en kennismaking met nieuwe culturen**, bv opkomst ontwikkelingshulp, wereldwinkel, kennismaking met nieuwe eetgewoonten, muziek, kleding
- **Nasleep dekolonisatie van Nederlandse koloniën**, bv de Molukse kwestie
- **Anders wonen**, bv in opgeknapte binnensteden (stadsvernieuwing), in groeikernen of groeisteden (bv Zoetermeer, Almere), in torenflats (Bijlmermeer), in voormalige boerderijen, of in woongroepen
- **Aandacht voor interieur**, bv meer trends in interieurs, zitkuilen, oranje en bruin

Ongewogen en gewogen data

Geslacht	man	vrouw	Leeftijd	18 - 29	30 - 39	40 - 49	50 - 59	60 - 80
ongewogen	51%	49%	ongewogen	17%	15%	16%	23%	29%
gewogen	50%	50%	gewogen	20%	16%	16%	19%	28%

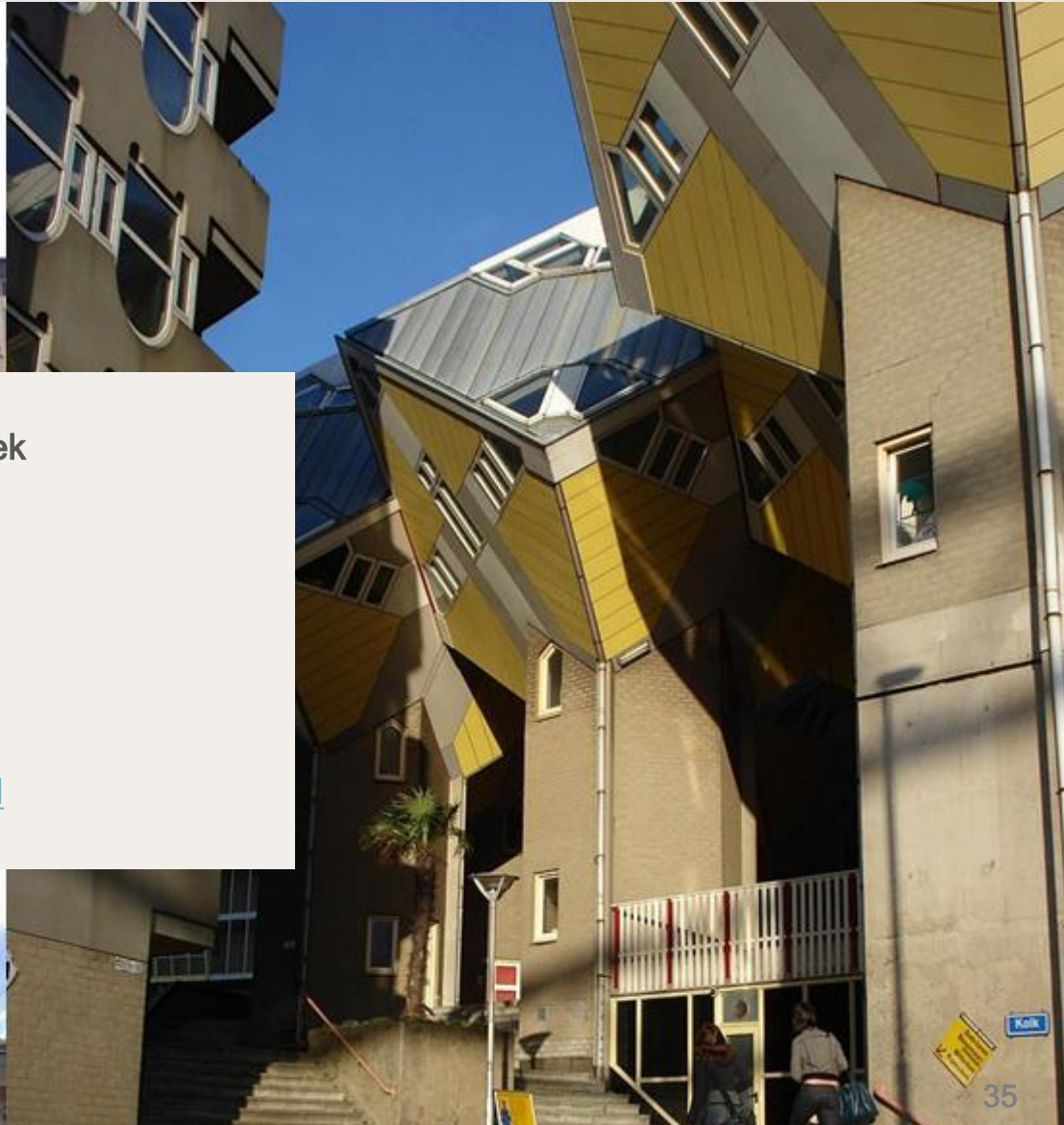
Opleiding	laag	midden	hoog
ongewogen	7%	37%	56%
gewogen	17%	43%	39%

Regio	Grote steden West	Rest West	Noord	Oost	Zuid
ongewogen	12%	32%	12%	21%	24%
gewogen	16%	29%	10%	21%	24%

Vergelijking 2019-2021 ter informatie

Welke kenmerkende ontwikkelingen uit de jaren zestig-tachtig zijn het meest belangrijk?
(Basis - algemeen publiek 50+, n=1.000)

Terra Nova Partners in Onderzoek

drs. Corien van der Linden
06 535 41 619
terra002@xs4all.nl

drs. Wicher van Vreden
06 534 05 503
wicher121research@kpnmail.nl

